

Muistio valtiovarainvaliokunnan maatalousjaoston kuulemiseen 21.10.2015
Maa- ja metsätalousministeriö, luonnonvaraosasto
Metsäneuvos Marja Kokkonen
Metsäneuvos Marja Hilska-Aaltonen

METSÄTALOUS

- **TAE 2016**
- **Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2016-2019**

1. TAE 2016

Rakennemuutokset

- Pienpuun energiatuen (Petu) määrärahat (30.40.47) siirretään Kemera-momentille 30.40.44. Petu-momentti 30.40.47 ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2016 TAE:n mitoitus

- 2016 TAE:ssa metsätalouteen budjetoidut määrärahat supistuvat n. 5 milj. euroa vuoden 2015 varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Vähennykset aiheutuvat pääosin HO-säästöistä (liite).
- Keskeiset vähennykset: metsätalouteen kohdistuu HO-säästöjä vuonna 2016 yhteensä 17,2 milj. euroa. Suurimmat säästöt kohdistuvat pienpuun energiatukeen (-12 milj. euroa), Metso-ohjelmaan (-3 milj. euroa) ja Suomen metsäkeskuksen valtionapuun (-2 milj. euroa).
- Keskeiset lisäykset: momentille 30.40.22 esitetään lisäystä +3 milj. euroa Puu liikkeelle –kärkihankkeen toteuttamiseen.

30.40.44 (30.40.47) Kemera-tuki

- Kemera-tukeen esitetään 55,23 milj. euroa, missä huomioitu Petu-momentilta siirrettävä 4 milj. euroa sekä 12 milj. euron HO-säästö pienpuun energiatukeen.
- Myöntämisvaltuutta esitetään 58 milj. euroa. Valtuuden määrä on niukka, ja se on mitoitettu tulevien vuosien määrärahakehysten mukaisesti.
- Uusi Kemera-laki astui voimaan 1.7.2015. Vanhan lain mukaisia rahoituspäätöksiä voidaan tehdä 30.6.2015 saakka ja maksatuksia vuoden 2019 loppuun saakka.
- Uusi Kemera-laki on suunniteltu vuotuiselle 68 milj. euron määrärahatasolle. Kun kaudella 2016-2019 käytettävissä oleva määräraha on HO-säästöjen seurauksena noin 12 milj. euroa pienempi, on Kemera-lakia ja siihen liittyvää asetusta tarpeen muuttaa tukijärjestelmän vaikuttavuuden säilyttämiseksi. Varat suunnataan metsien hoidon ja puun saatavuuden kannalta vaikuttavimmalla tavalla:
 - uudesta taimikon varhahoidon työlajista ei tulla tinkimään
 - nuoren metsän hoito suunnataan nykyistä selkeämmin riukuuntuneisiin kohteisiin
 - suometsän hoidon tukea alennetaan
 - terveyslannoituksen tuesta luovutaan, mutta suometsän hoitoon lisätään mahdollisuus tukea tuhkalannoitusta
 - tieavustuksiin lievä tukitason lasku Pohjois-Suomea lukuunottamatta

- o juurikäävän torjunta vakiintuneena osana metsien hoitoa siirretään lakisääteiseksi toimenpiteeksi metsätuholakia muuttamalla.
- Hallituksen esitys kemera-lain muutoksesta on tällä hetkellä lausunnolla (23.10.2015 asti) ja se tarkoitus antaa eduskunnalle marraskuussa.
- Uuden kemera-tietojärjestelmän sähköisen hakumenettelyn ja maksatusjärjestelmän viivästymisen vuoksi kemera-tukea on jäämässä käyttämättä arviolta 5-10 miljoonaa euroa. Uudelleen budjetointi esitetään vuoden 2016 täydentävässä talousarvioesityksessä.
- Uuden tukijärjestelmän mukaisia rahoitushakemuksia on tullut arvioituun nähden kaksinkertainen määrä, joten myöntämisvaltuus saadaan käytettyä. Niihin liittyviä kuluvan vuoden aikana tehtäviä toteutusilmoituksia siirtyy maksatusjärjestelmän ongelmien vuoksi ensi vuodelle maksettavaksi.

30.40.22 ja 30.40.45 Metso-ohjelman rahoitus

- Momentilla 30.40.45 on käytettävissä 3 milj. euroa, missä HO-säästöjen mukaista vähennystä 3 milj. euroa. Määrärahasta käytetään ympäristötukeen noin 2 milj. euroa ja luonnonhoitohankkeisiin noin 1 milj. euroa. Määräraha mahdollistaa toimenpiteet noin 2 000 hehtaarin alueella. Vanhoja kymmenen vuoden sopimuksia on umpeutumassa vuonna 2016 noin 6 000 hehtaaria, joiden uusiminen vaatisi noin 4,2 miljoonaa euroa.
- METSO Vnp:n tavoitteena vuoteen 2025 mennessä on suojella yhteensä 82 000 hehtaaria ympäristötuelle ja luonnonhoitohankkeilla. Vuoden 2014 loppuun mennessä tavoitteesta oli toteutettu 37 000 hehtaaria.
- Lisäksi momentin 30.40.22 määrärahasta käytetään noin 0,5 milj. euroa Metson valtakunnallisten hankkeiden rahoittamiseen.
- HO-säästö puolittaa käytettävissä olevan määrärahan. Vaikuttavuuden säilyttämiseksi ympäristötuen perusarvokorvausta on tarkoitus alentaa ja ympäristötukikohteita priorisoidaan luontoarvojen perusteella. Peruskorvauksen alentaminen vaatii valtioneuvoston asetuksen muutoksen, joka tuodaan tiedoksi eduskunnalle samaan aikaan kuin HE kemera-lain muutoksesta tulee käsittelyyn marraskuussa.

30.40.46 Suomen metsäkeskus

- Momentille esitetään 40,8 miljoonaa euroa, missä HO-säästön mukaista vähennystä 2 milj. euroa.
- Säästöjen seurauksena tehdään talouden sopeuttamissuunnitelma, jossa tarkastellaan mm. toimipaikkaverkoston kattavuutta, henkilöstön sopeuttamista ja myös eräiden toimintojen vähentämistä.
- Talousarvioesitykseen ei sisälly vielä Suomen metsäkeskuksen liiketoimintayksikkö Otson yhtiöittämistä. Suunnittelun puolen vuoden uuden siirtymäajan sijasta tarvitaan vuoden valmistautumisaika Otson toimintojen uudelleenjärjestelylle.

30.63 Metsähallitus

- Metsähallituksen osalta esitys perustuu voimassa olevaan lakiin. Metsähallituslainsäädäntöä tulee kuitenkin muuttaa vuoden 2016 talousarvioesitykseen liittyen.
- Tarkoituksena on, että esitys metsähallituslainsäädännön muuttamisesta annetaan eduskunnalle lokakuussa ja tarvittavat muutokset vuoden 2016 talousarvio-

esitykseen tehdään talousarvioesityksen täydentämisen yhteydessä. Uusittu lainsäädäntö tulisi voimaan maaliskuussa 2016.

- Metsähallituksesta on tarkoitus muodostaa erillislakiin perustuva valtion liikelaitos, jossa julkiset hallintotehtävät on eriytetty omaan yksikköönsä ja jonka markkinaehtoinen liiketoiminta on sijoitettu tytäryhtiöihin. Metsähallitus pysyisi yhtenä toiminnallisena kokonaisuutena. Valtion maa- ja vesiomaisuus olisi valtion suorassa omistuksessa ja Metsähallituksella olisi edelleen lakisääteisesti määriteltyjä liiketoimintaa rajoittavia yhteiskunnallisia velvoitteita. Metsätaloutta harjoittavalla liikelaitoksen tytäryhtiöllä olisi pysyvä käyttöoikeus valtion talousmetsiin. Metsähallituksen johtamisjärjestelmää kehitetään siten, että liikelaitoksen hallituksen ja toimivan johdon mahdollisuuksia johtaa liikelaitosta vahvistetaan ja laitoksen ohjausta ja johtamista kehitetään nykyistä strategisemmaksi.

Kärkihankerahoitus (Biotalous ja puhtaat ratkaisut, KH: Puu liikkeelle ja uusia tuotteita metsästä)

- Metsävaratietojen käytön tehostamiseen ja metsänomistajille ja toimijoille suunnattujen uusien sähköisten palvelujen kehittämiseen osoitettu rahoitusta vuosiksi 2016-2018 seuraavasti (mom. 30.40.22):
 - 2016: 4,0 milj. euroa
 - 2017: 5,0 milj. euroa
 - 2018: 4,0 milj. euroa
 - Yhteensä 13,0 milj. euroa
- Puuhuollon tieinfrastruktuuritarpeet linjataan osana hallituksen kärkihankkeisiin liittyvää liikenne- ja muiden infrainvestointien (0,6 mrd) kokonaisuutta.

Kansallinen metsästrategia

- Kansallinen metsästrategia (KMS) 2025 on valtioneuvoston 12.2.2015 hyväksymä metsäalan kokonaisvaltainen kehittämisstrategia ja sisältää metsäpolitiikan keskeiset linjaukset. Strategialle asetetut päämäärät ovat:
 - Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö metsiin perustuville liiketoiminnoille
 - metsäala ja sen rakenteet uudistuvat ja monipuolistuvat
 - metsät ovat aktiivisessa, taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävässä ja monipuolisessa käytössä
- Kansallista metsästrategian toteuttamiseksi on priorisoitu 11 hanketta. Niiden lisäksi metsästrategian tavoitteita toteutetaan myös osana jokapäiväistä kehittämistyötä sekä muiden strategioiden ja ohjelmien toteuttamista. Metsästrategian strategiset hankkeet ovat:
 - Tulevaisuuden metsätieto ja sähköiset palvelut
 - Metsäalaa tukeva kaavoitus
 - Uudistuvan metsäalan tilastointi
 - Aktiivisen metsätalouden, puun markkinoille tulon ja metsänomistusrakenteen kehittäminen
 - Metsätalouden uusi kannustejärjestelmä ja resurssitehokas metsänhoito
 - Metsäalan tutkimusstrategia
 - Metsäalaa tukeva infrastruktuuri
 - Uudet työelämän ja koulutuksen yhteistyön toimintamallit
 - Talousmetsien luonnonhoito

- Muut kuin puuntuotannolliset ekosysteemipalvelut - turvaaminen ja markkinoiden kehittäminen
 - Suomalaisten metsien arvostus
- Kansallisen metsästrategian strategisten hankkeiden rahoitusta koskevat kysymykset käsitellään ja niistä päätetään vuosittain valtiontalouden kehys- ja talousarvioprosesseissa. Strategian tavoitteet ovat perustana julkisen talouden suunnitelmien, niihin sisältyvien valtiontalouden kehysten ja talousarvioiden valmistelussa. Strategiaa toteutetaan näiden puitteissa.
- MMM:n rahoittamat toimenpiteet liittyvät metsänhoidon ja perusparannuksen rahoitukseen, monimuotoisuuden turvaamiseen, puun energiakäytön edistämiseen, sekä metsäalan tutkimus- ja kehitystoimintaan. Kansallisen metsästrategian toteutuminen edellyttää myös muiden hallinnonalojen panostusta.
- Osana Biotalous ja puhtaat ratkaisut -kokonaisuutta olevassa hallituksen kärkihankkeessa Puu liikkeelle ja uusia tuotteita metsästä olevat toimenpiteet metsänomistusrakenteen kehittämiseksi ja metsätilojen sukupolvenvaihdojen edistämiseksi sekä metsävaratietojen hyödyntämisen tehostamiseksi ja metsänomistajille ja toimijoille suunnattujen sähköisten palveluiden kehittämiseksi tukevat Kansallisen metsästrategian hankkeita D ja A. Kärkihankkeiden infrastruktuurikonaisuus liittyy Kansallisen metsästrategian hankkeeseen G.

Metsästrategia 2025:n keskeiset rahoituslähteet ja METSO-ohjelman rahoitus

(milj. euroa)	2015 TA, LTA	2016 TAE
Valtionapu Suomen metsäkeskukselle (30.40.46)	42,720	40,800
Tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (30.40.44 ja 30.40.(47))	65,210	55,230
Metsäluonnon hoidon edistäminen (30.40.45)	6,027	3,027
Lainat puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (30.40.83)	0,050	0,050
Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (30.63.50)	6,250	5,754
VALTUUS		
Tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (30.40.44)	65,000	58,000

2. Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2016-2019

- Metsätalouteen kohdistetut säästöt kasvavat kehyskauden loppua kohti 19 milj. euroon/v (liite).
- Veroperustemuutoksissa huomioitu vuodesta 2017 lähtien metsänomistusrakenteen kehittäminen ja metsätilojen sukupolvenvaihdojen edistäminen (Biotalous ja puhtaat ratkaisut, Kärkihanke2: Puu liikkeelle ja uusia tuotteita metsästä):
 - HE perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta (metsätilojen sukupolvenvaihdosten edistäminen).
 - HE tuloverolain muuttamisesta (yrittäjävähennys)
 - HE tuloverolain muuttamisesta (perikunnat).

Liite: Metsätalouden menosäästöt momenteittain vuoden 2016 talousarvioesityksessä (milj. euroa)

		Vaikutus valtion kustannuksiin, milj. euroa				
		2016	2017	2018	2019	2020
30.40.45	Metso	-3	-3	-3	-3	-3
30.40.47	Pienpuun energiatuki	-12	-12	-12	-12	-12
30.40.46	Metsäkeskus	-2	-2	-3	-4	-4
30.40.53	Metsätalouden järjestötuet	-0,194	-0,141	-0,141	-0,141	-0,141
SÄÄSTÖ YHTEENSÄ		-17,194	-17,141	-18,141	-19,141	-19,141